



AMD, 46, 14, 1

7.9.87

EIDOVÁ DEMOKRACIE

# Poutavá novela z dnešního Španělska

Současnou španělskou literaturu, s níž se setkáváme zatím jen poskrovnu, zastupuje u nás mimo jiné šedesátiletý prozaik Miguel Delibes. Četli jsme před časem jeho román Pět hodin s Mariem, nyní k nám přichází z nakladatelství Vyšehrad jeho zajímavá novela SPOR O HLAS PANA CAYA.

Po pádu diktátora Franka se otevřely ve Španělsku nové prostory k široké demokratizaci země a po dlouhých desetiletích politického ustrnutí a pústu lidé opět našli pocit možnosti svobodného spolurozhodování o budoucnosti v prvních obnovených volbách. Do této situace — jde o rok 1977 — nás zavádí Delibesova novela. Příprava volebního aktu vyvolává zvláště v mladých lidech pocit téměř opojivý, s vášní se vrhají do barnumské agitace, kterou chtějí „zmapovat“ celou zemi... Jinak ovšem žije město a jinak venkov, v některých oblastech téměř vylidněný. Autorova konfrontace, k níž za této situace dochází, je téměř drastická.

Několik mladých agitátorů, kteří se rozjíždějí vyburcovat vesnice z dlouholetého politického spánku, čeká v jedné podhorské vsi překvapení. Shledají se tu se „starostou“, který je k jejich údivu jedním ze tří posledních obyvatel žijících tu v naprosté osamocení a izolaci. Oním starostou, s nímž ve vsi bydlí už jenom jeho žena a člověk, s nímž se hluboce nenávidí, je třiaosmdesátiletý stařec pan Cayo. Postava

veskrze rustikální a skoro biblická, již se ani v nejmenším nedotkly plody civilizace. Člověk žijící životem svých předků, jakoby vytržený z věčnosti svým poznáním, plný vnitřní vyrovnanosti a pochopeného smyslu života. Příroda mu dává vše, nic mu nechybí, co by mohl od příchozích čekat? Skrytý, třebaže pokorný úsměv, s nímž přijímá své hosty, moudrost, s níž jim ukáže prostá tajemství darů potřebných k svému životu, učiní náhle všechnu snahu o „získání“ jeho hlasu směšnou. Slova se tu střetla s nejvšednější skutečností. Temné vyvrcholení tohoto neobyčejného setkání — když se ve vesnici náhle objeví auto s bojůvkou mladých agitátorů ze soupeřící strany — jen násobí účín této vyhrocené konfrontace.

Je krásné vést zápas o člověka, je hodna ocenění obětavost v tomto úsilí, avšak nelze je redukovat na to, „prostě si zabodnout do mapy poslední špendlík“; je smysluplné jen tehdy, neztrácí-li se z očí sama podstata života a lidskosti... to krédo jako by tu s dávkou jemně sarkastického nadhledu vyslovoval Miguel Delibes. Jeho svižně psaná novela s živě viděnými postavami, mezi nimiž ovšem vévodí moudrý stařec pan Cayo; s mluvnými dialogy a barvitými španělským koloritem, má v sobě svůj nenásilně vyjádřený humanistický étos. Přeložila ji Jana Novotná a bohatě ilustroval Miloslav Troup. (vv)